

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Dış Ticaret Beklenti Anketi

2023 3. Çeyrek Dönemi Beklentilerine İlişkin
Genel Değerlendirmeler

10 Temmuz 2023

DIŞ TİCARET BEKLENTİ ANKETİ (DTBA)

İHRACAT VE İTHALAT BEKLENTİ ENDEKSLERİ (2023 3. ÇEYREK)

1. DTBA Hakkında Dönemsel Bilgiler

Dış Ticaret Beklenti Anketi (DTBA), Türkiye İstatistik Kurumundan alınan dış ticaret istatistiklerine göre, 2022 Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış rakamlara göre en fazla ihracat ve ithalat yapan ilk 500'er firmaya uygulanmaktadır. 2023 yılının "3. çeyreğine ilişkin soruların yer aldığı anket formu 772 firmaya gönderilmiş olup, 619 firma anketi yanıtlamıştır. Buna göre, anketin cevaplanma oranı %80,2 olmuştur.

Anketi yanıtlayan 619 firma, 2022 Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış rakamlara göre toplam ihracatın %39,9'unu ve toplam ithalatın %54,6'sını temsil etmektedir. Anket formunu yanıtlayan firmaların %20,8'i sadece ihracat ve %13,9'u sadece ithalat yaparken, %65,3'ü hem ihracat hem ithalat yapmaktadır.

Ihracat ve İthalat Beklenti Endekslerine İlişkin Genel Değerlendirmeler¹

2023 yılı 3. çeyrek;

• **İhracat Beklenti Endeksi 109,5** seviyesinde gerçekleşmiştir.

• **İhracat Beklenti Endeksine** dâhil edilen soruların yayılma endekslerine göre, gelecek 3 aya ilişkin ihracat beklentisi ve ihracat siparişi beklentisi, endeksi bir önceki çeyreğe göre azalış yönünde etkilerken; şu anda kayıtlı sipariş düzeyi ve son 3 aydaki ihracat sipariş düzeyine ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilemiştir.

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri	Bir Önceki Çeyreğe Göre Değişim
İhracat Beklenti Endeksi	
İhracat Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
İhracat Siparişi Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
Şu Anda Kayıtlı İhracat Sipariş Düzeyi	
İhracat Sipariş Düzeyi (Son 3 Ay)	

¹Endekslere dâhil edilen soruların yayılma endeksleri ihracat/ithalat rakamlarına göre ağırlıklandırılmış frekanslar üzerinden hesaplanmıştır.

• **İthalat Beklenti Endeksi 105,3** seviyesinde gerçekleşmiştir.

• **İthalat Beklenti Endeksine** dâhil edilen sorulardan, birim ithalat fiyat beklentisi ve son 3 aydaki ithalat sipariş düzeyi sorusuna yönelik değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkilerken; gelecek 3 aya ilişkin ithalat beklentisi ve şu anda kayıtlı ithalat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler artış yönünde etkilemiştir.

Yeşil oklar artış, kırmızı oklar azalış göstermektedir.

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri	Bir Önceki Çeyreğe Göre Değişim
İthalat Beklenti Endeksi	
İthalat Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
İthalat Birim Fiyatı Beklentisi (Gelecek 3 Ay)	
Şu Anda Kayıtlı İthalat Sipariş Düzeyi	
İthalat Sipariş Düzeyi (Son 3 Ay)	

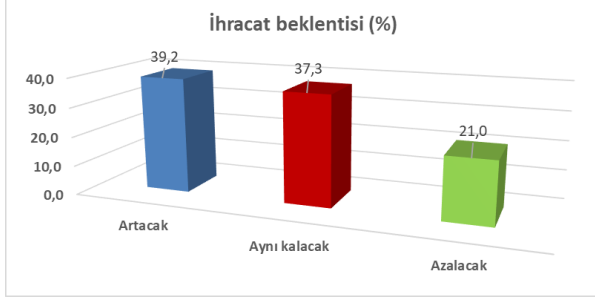
➤ ***Ihracata İlişkin Değerlendirmeler***

2023 yılının 3.çeyreğine ilişkin beklentileri ölçmeyi amaçlayan DTBA'ya, ihracatçı firmalardan (533 firma) katılımın en fazla olduğu ilk 5 sektör; ana metal sanayi (86 firma), kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (57 firma), gıda ürünlerinin imalatı (48 firma), giyim eşyalarının imalatı (35 firma) ve elektrikli teçhizat imalatı (34) olarak sıralanmaktadır. Firmaların ihracat yaptıkları bölgelere ilişkin beklentilere bakıldığında;

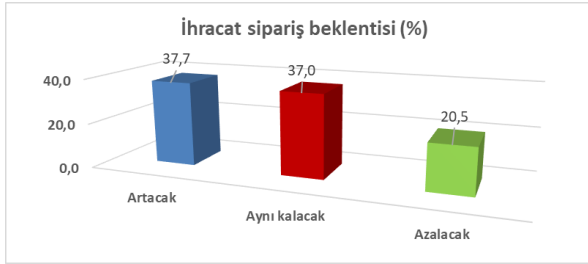
Gelecek 3 aylık dönemde ihracatçı firmaların ilk defa ihracat yapmayı planladığı ilk ülke **ABD**, ikinci ülke **Meksika** olurken **Macaristan** üçüncü sırada yer almıştır.

Ankete katılım sağlayan ihracatçı firmaların cevaplarına göre 2023 yılı 3. çeyrekte²,

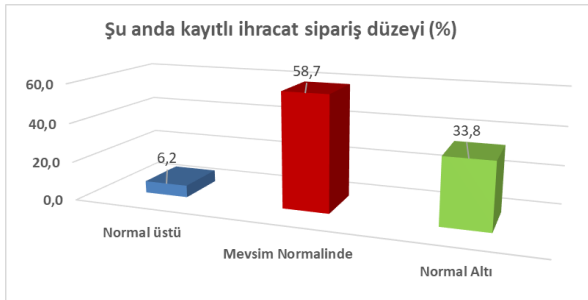
- ihracatçı firmaların %39,2'si ihracatın artacağını belirtirken, %21'i azalacağını belirtmiştir. Buna göre denge, ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir. (%18,2)

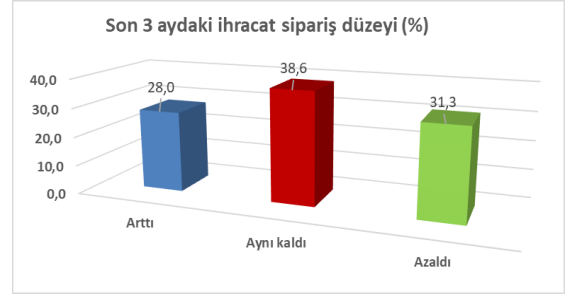
- ihracat siparişlerinin artacağına ilişkin beklentiler %37,7 olup azalış bekleyenlerin oranı %20,5 olarak gerçekleşmiştir.

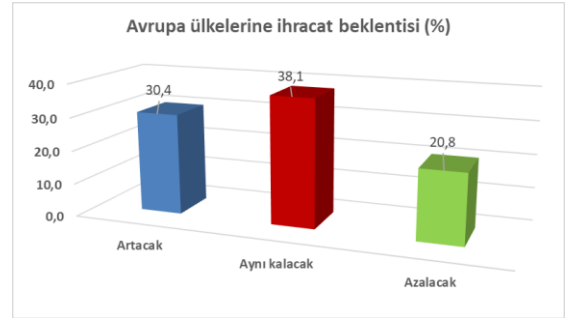
- Şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyinin mevsim normalinde olduğunu belirten firmalar çoğunluktadır. (%58,7)

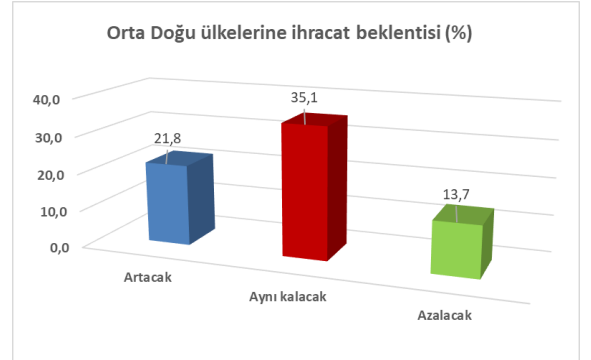
- Son 3 ayda ihracat sipariş düzeyinin arttığını belirten firmaların oranı %28 olarak gerçekleşirken azaldığını belirten firmaların oranı %31,3 olmuştur. Buna göre, denge son üç aydaki ihracat sipariş düzeyinin azalacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Avrupa ülkelerine yönelik ihracatın artacağını belirtenlerin oranı %30,4 olurken azalacağını belirtenlerin oranı %20,8 olmuştur. Buna göre, denge ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Orta Doğu ülkelerine ihracatın aynı kalacağını belirten firma sayısı çoğunlukta olup (%35,1) denge ihracatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

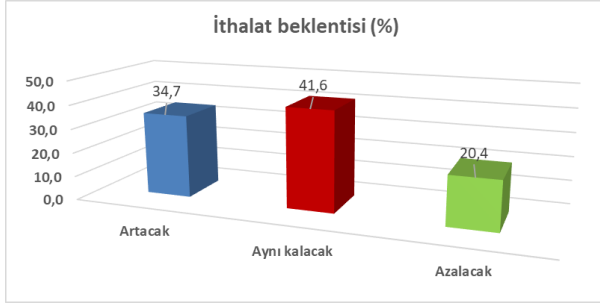
²Denge, olumlu beklentilerin yüzdesinden olumsuz beklentilerin yüzdesi çıkartılarak hesaplanmaktadır.

➤ İthalata İlişkin Değerlendirmeler

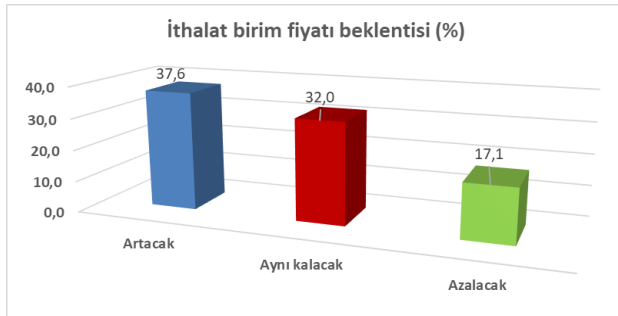
2023 yılı 3. çeyrekte, ithalatçı firmalardan (490 firma) DTBA'ya katılımın en fazla olduğu ilk 5 sektör; ana metal sanayi (91 firma), kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (89), başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı (41 firma), motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı (35 firma) ve bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri (29 firma) olmuştur.

Ankete katılım sağlayan ithalatçı firmaların cevaplarına göre 2023 yılı 3. çeyrekte,

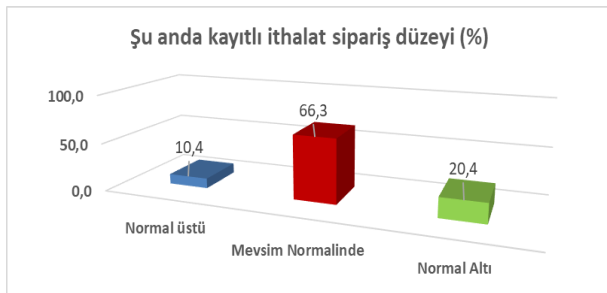
- İthalatın aynı kalacağını belirten firmalar (%41,6) çoğunlukta olmakla birlikte denge ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir. (Denge: %14,3)

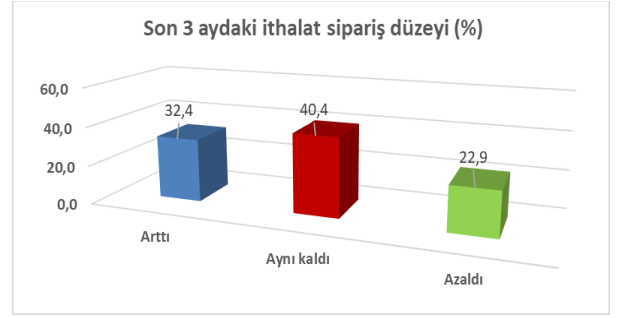
- İthalat birim fiyatının 3. çeyrekte artacağını belirtenlerin oranı %37,6 olurken, azalacağını belirtenlerin oranı %17,1'dir. Denge (%20,4), ithalat birim fiyatının artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

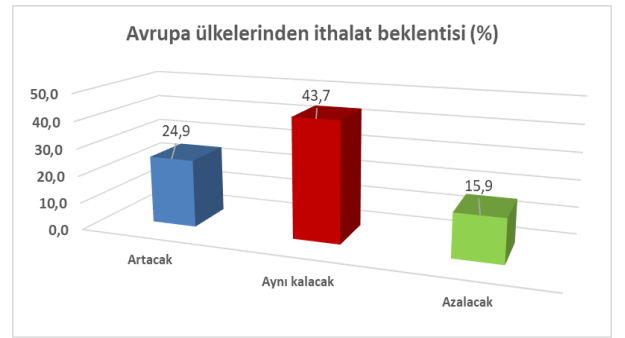
- Şu anda kayıtlı ithalat sipariş düzeyinin mevsim normalinde olduğunu belirtenlerin oranı %66,3 olurken, denge normalin altında gerçekleştiğini belirtenlerin lehine gerçekleşmiştir.

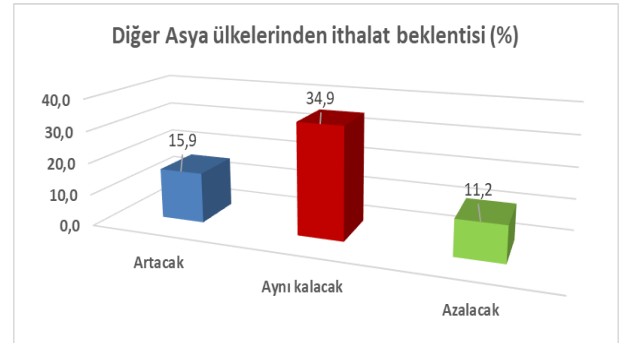
- Son 3 ayda ithalat siparişlerinin aynı kaldığını belirten firmalar çoğunlukta olmakla birlikte (%40,4) denge ithalat siparişlerinin arttığı yönünde gerçekleşmiştir.

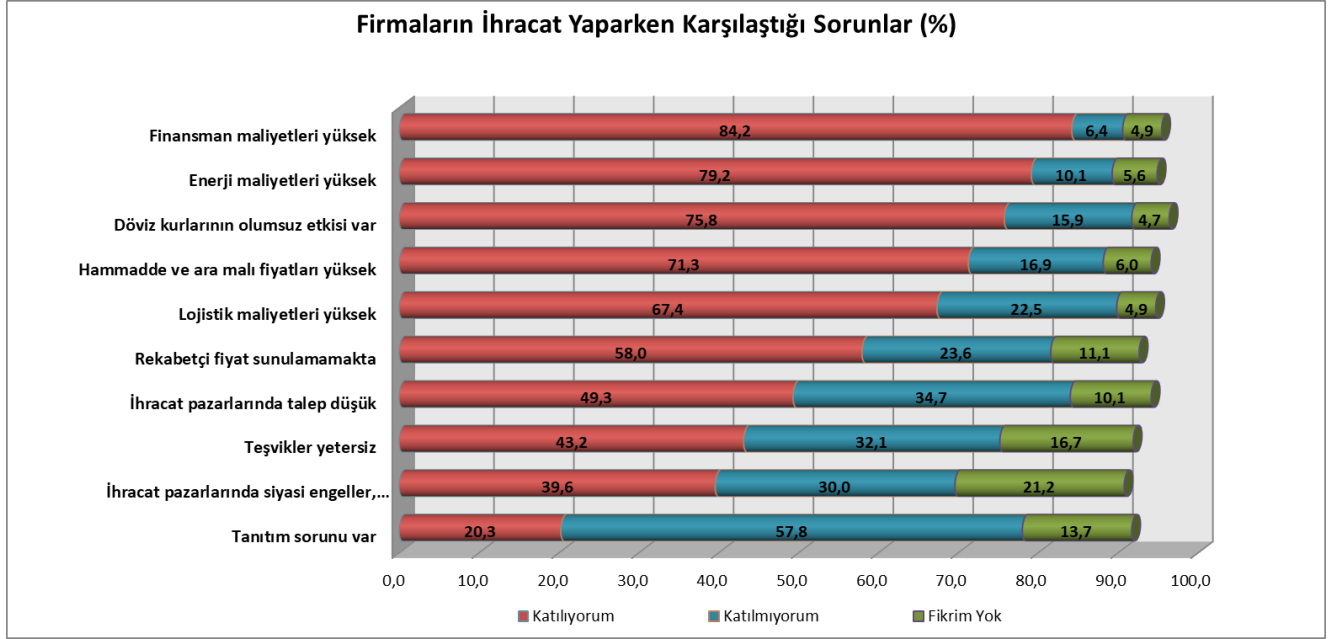
- Avrupa ülkelerinden ithalatın aynı kalacağını belirten firmalar çoğunlukta olmakta birlikte (%43,7) denge ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Diğer Asya ülkelerinden ithalatın aynı kalacağını belirten firmalar çoğunlukta (%34,9) olmakla birlikte denge, ithalatın artacağı yönünde gerçekleşmiştir.

- Firmaların ihracat yaparken karşılaştığı sorunlarda, 2023 yılı 3. çeyrek itibarıyla, finansman maliyetlerinin yüksekliği (%84,2), enerji maliyetlerinin yüksekliği (%79,2) ve döviz kurlarının olumsuz etkisi (%75,8) ilk sıralarda gelmektedir. Bunu, hammadde ve ara malı fiyatlarının yüksekliği (%71,3) takip etmektedir.

- Firmaların ithalat yapma nedenleri, 2023 yılı 3. çeyrek itibarıyla, yurt içi üretimin olmamasından dolayı ithalat yaptığını belirten firmaların oranı (%63,1) olurken, yurt içi üretim miktarının yetersiz olması (%57,8), yurt içi fiyatların daha yüksek olması (%41) ve yurt içi kalitenin yetersiz olması (%36,7) ilk sıralarda gelmektedir. Bunu ortaklık yapısı (%18) takip etmektedir.

